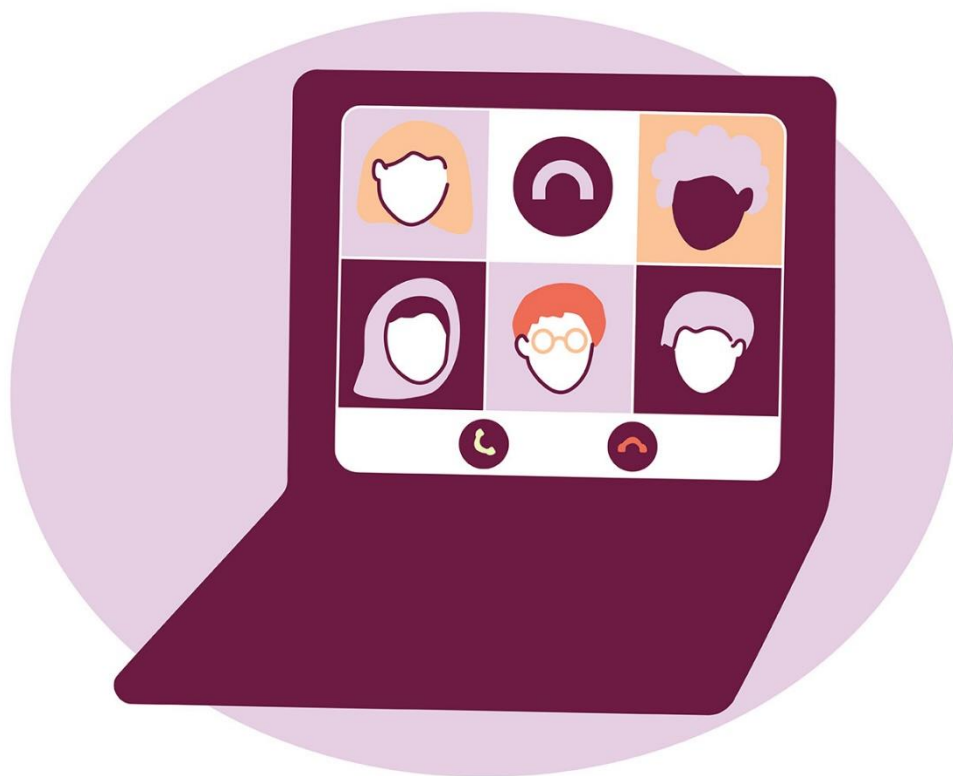

Toimintakertomus 2021

Sisällys

Esipuhe: Osaamiskeskustoiminta muutoksessa	2
Lapset, perheet ja lastensuojelu	4
Lastensuojelu lapsen etuna -tutkimushanke	5
Aikuisten palvelut	6
Sosiaalinen kuntoutus.....	6
Aikuisväestön hyvinvointimittari ja vaikuttavuuden arviointi aikuispalveluissa.....	7
GeroMetro Ikäihmisten palvelut.....	9
Raha- ja digipelaaminen Peliklinikka.....	11
Peliklinikan tutkimus	12
Sosiaalihuollon kirjaaminen ja Kansa -koulu	13
Heikki Waris -instituutti ja Pääkaupunkiseudun Praksis	14
Pääkaupunkiseudun Praksis ja sosiaalityön käytännönopetus.....	14
Valtakunnallinen kehittämistyö	16
Viestintä	19
Henkilöstö ja talous.....	20
Julkaisut.....	23

Esipuhe: Osaamiskeskustoiminta muutoksessa

Jo toinen vuosi työskentelyä poikkeusoloissa! Melkeinpä voi muistaa jokaisen kerran, jolloin oli mahdollisuus tavata työtovereita livenä. Yksi tällainen kohokohta oli kummituskävely Kruunuhaassa ja illallinen georgialaisessa ravintolassa Kurvissa. Etätö sujui jo rutiinilla ja uudet työntekijät otettiin vastaan ja perehdytettiin Teamsillä.

Poikkeukselliset olot eivät kuitenkaan hidastaneet Soccan toiminnan uudistumista. Vuoden aikana valmisteltiin muutoksia, jotka tähtäsivät sosiaalihuollon kehittämisen, tutkimuksen ja koulutuksen vahvempaan koordinaatioon Uudellamaalla. Socca, Sosiaalitalo ja Verso tiivistivät yhteistyötään ja syntyi yhteinen tahtotila toiminnan kokoamisesta yhteiseen organisaatioon. Uudet tuulet puhalsivat myös sosiaalityön käytäntötutkimuksessa. Helsingin yliopisto esitteli syksyllä suunnitelman selkiyttää ja vahvistaa käytäntötutkimuksen rakenteita. Heikki Waris -instituutti ja Mathilda Wrede -instituutti sulautuisivat uuteen, sosiaalityön tieteenalan johtamaan kolmikieliseen Helsinki Practice Research Centreen. Suunnitelma sai yksimielisen kannatuksen ja kiitosta myös nykyistä Heikki Waris -instituuttia rahoittavilta kunnilta.

Kesäkuussa eduskunta hyväksyi lopulta sote-uudistusta koskevan lakipaketin. Uudistus saattoi myös sosiaalialan osaamiskeskusten tulevaisuuden epävarmaan tilaan. Uuden lainsäädännön mukaan hyvinvointialueilla on vastuu järjestää tutkimus- ja kehittämistoiminta haluamallaan tavalla ja sopia keskenään myös YTA-tasoisesta toiminnasta.

lhmättelyä herätti, mitä mahtaa käydä sosiaalialan osaamiskeskuksille tässä myllerryksessä. Kyseltiin lakkautetaanko laki sosiaalialan osaamiskeskuksista, katoaako valtionavustus tai yhdistetäänkö sosiaalialan osaamiskeskukset isommiksi koko yhteistyöaluetta koskeviksi? Ei kuitenkaan ollut epäilystä siitä, etteikö sosiaalihuollon tutkimusta tai kehittämistoimintaa pidettäisi valtakunnassa tärkeänä. Eduskunta otti sote-lainsäädäntöä hyväksyessään vahvan kannan, että sosiaalihuoltoon on luotava yliopistosairaaloita vastaava tutkimuksen, kehittämisen, koulutuksen ja innovaatiotoiminnan rakenne. Kirjaus vahvisti uskoa tulevaisuuteen ja auttoi visioimaan myös Soccan tulevaisuutta.

Vuosi päättyi yllätykseen. HUS julkaisi oman organisaatiouudistuksensa ja teki myös Soccan asemaa koskevan päätöksen. Socca siirtyisi vuoden 2022 alusta uuteen Aluepalveluyksikköön, jonka tehtävä olisi huolehtia alueellisesta yhteistyötä kullakin uudella hyvinvointialueella. Vasta seuraava vuosi osoittaisi, edistikö vai haittasiko tämä mahdollisuuksia sosiaalihuollon kehittämiseksi ja tutkimukselle.

Tämä on viimeinen toimintakertomus, jota saan olla tekemässä. Monet asiat ovat hyvällä uralla ja näköpiirissä siintävät uudistuvat sosiaalipalvelut ja tiivistyvä yhteistyö terveydenhuollon kanssa. Kiitän lämpimästi työtovereita ja yhteistyökumppaneita kaikesta,

mitä olemme vuosien varrella yhdessä tehneet, paljon hyviä muistoja vien mukani. Samalla toivotan rohkeutta tuleviin koitoksiin.

Pirjo Marjamäki

Lapset, perheet ja lastensuojelu

Lastensuojelun kehittämistä tehtiin laajassa Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeessa. Tutkimusta tehtiin Lastensuojelu lapsen etuna -tutkimushankkeessa (ETU). Lisäksi Terveysosasto arvioi ja intervention vaikuttavuus näkyväksi (Sostyö-TerVa) -tutkimushanke sai VTR-rahoituksen ja sitä käynnistettiin syksyllä 2021. HUSin kohderyhmänä on lasten ja nuorten sairaudet sosiaalityössä.

Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeen läpileikkaavia teemoja osallisuus ja systeminen työote

Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeen (2020-2022) tavoitteena on parantaa alueen lastensuojelun asiakkaana olevien lasten, nuorten sekä heidän perheidensä palveluja ja moniammatillista tukea. Etelä-Suomen toiminta-alueen (YTA) Tulevaisuuden lastensuojelu -hanke on osa sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnallista monimuotoisen lastensuojelun -kehittämishanketta.

Hanke organisoituu kuuden työpaketin kautta. Työpaketeissa kehitetään toimintatapoja ja -malleja haastaviin asiakastilanteisiin sekä vahvistetaan perhepalveluissa meneillään olevaa ajattelu- ja toimintatapojen muutosta. Läpileikkaavia teemoja ovat osallisuus ja systemisyys. Tulevaisuuden lastensuojelu -hanketta hallinnoi Socca ja osatoteuttajina ovat Etelä-Suomen muut osaamiskeskukset Verso, Sosiaalitalo, Socom ja FCKC sekä Lastensuojelun keskusliitto. Hanketyöntekijöitä oli 15.

Pääkaupunkiseudulla kehittämisen painopisteenä oli Hehku -toimintamallin kehittäminen yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa (väliinpuotoajanuorten työpaketti), lastensuojelun systemisen toimintamallin vahvistaminen Espoossa ja monitoimijaisen arvioinnin kehittäminen Vantaalla.

Tapahtumia ja viestintää vuonna 2021

- Seitsemän webinaaria YTA-alueen ammattilaisille työpakettien kehittämisen tueksi. Niissä tarkasteltiin systemistä lastensuojelua seuraavien näkökulmien kautta: lähisuhdeväkivalta, nuorten päihteidenkäyttö, lapsen osallisuus, monitoimijainen arviointi, kokemusasiantuntijuus ja systemisen työtavan kokeilut.
- 14 blogia ja 3 uutiskirjettä
- Sosiaalisen median seuraajat: [Facebook](#) 680 ja [Twitter](#) 160
- Verkkosivuvierailuja noin 2 500
- Osatoteuttajana Lastensuojelupäivien alaseminaarissa

Hanke on koostunut kolmen työpaketin (systeminen toimintamalli, päihdepalvelut ja arviointi) kehittämisen tueksi YTA-alueen ammattilaisista koostuvat projektiryhmät. Lisäksi lastensuojelun systemisen toimintamallin kehittämistä on tuettu johtavien

sosiaalityöntekijöiden, perheterapeuttien, kouluttajien ja koordinaattoreiden verkostota-
paamisissa. Verkostojen tavoitteena selkeyttää ja kehittää systeemiseen toimintamalliin
liittyviä tehtäviä ja tarjota vertaistukea.

Lastensuojelu lapsen etuna -tutkimushanke

Lastensuojelu lapsen etuna? (ETU) -hankkeessa kerättiin tutkimusaineistoa ja järjestet-
tiin webinaareja

Lastensuojelu lapsen etuna? (ETU) -hanke on valtion tutkimusrahoituksen (VTR) saanut
yliopistotasoinen, Soccan ja Tampereen yliopiston yhteinen tutkimushanke. ETU-hanke
käynnistyi virallisesti huhtikuussa 2021. Tutkimuksessa tarkastellaan lapsen hyvinvoinnin
arviointia tilanteissa, joissa pohditaan sitä, onko kyse "lastensuojeluasiasta". Seitsemän
tutkijan tutkijaryhmä on vuoden aikana tehnyt tutkimusta valmistelevaa työtä sekä aloit-
tanut aineistonkeruuta professori Tarja Pösön johdolla.

Tutkimuksen aineisto on kerätty monimenetelmäisesti eri puolilta Suomea. Aineisto
koostuu ammattilaisten ja asiakaskehittäjien ryhmähaastatteluista, esihenkilöiden haas-
tatteluista, sosiaalityöntekijöille osoitetusta kyselystä, arvioinnin ohjeistuksista ja lomak-
keista sekä 2022 keväällä kerättävästä ARVOA-menetelmän tapaustutkimusaineistosta.

Lisäksi hankkeen tutkijat ovat yhteistyössä Soccan kanssa käynnistäneet lapsen tilan-
teen arviointia käsittelevän webinaarisarjan, jonka puitteissa järjestettiin kaksi tutkijapu-
heenvuoroa ja yhteisen keskustelun sisältävää webinaaria loppuvuodesta 2021.

Webinaarien yhteydessä tutkijat ovat myös kirjoittaneet blogia Soccan sivuille. Aiheina
olivat moninaisuus ja monikielisyys arviointityöskentelyssä sekä strukturoidut arviointi-
välineet, arvioinnin tuottama tieto ja arviointitiedon tulkinta.

Hankkeen ohjausryhmä, joka toimii tutkimuksen ja osaamiskeskusten sekä kehittämis-
hankkeiden välisenä kanavana, on seurannut hankkeen etenemistä ja kokoontui vuoden
aikana kaksi kertaa.

Aikuisten palvelut

Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalisen kuntoutuksen kartoitus ja verkostotyötä

Sosiaalisen kuntoutuksen verkostolle asetettiin yhdessä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa seuraavat tavoitteet vuosille 2021-2022: Sosiaalisen kuntoutuksen vaikuttavia työtapoja ja menetelmiä kartoitetaan sekä jaetaan vertaisverkostossa, asiakkaan tilannetta arvioidaan ja vaikuttavuutta sosiaalisessa kuntoutuksessa vahvistetaan sekä monialaista yhteistyötä ja yhdyspintoja sosiaaliseen kuntoutukseen kartoitetaan ja luodaan pohjaa yhdessä kehittämiseksi.

Vuonna 2021 teimme monitoimijaisessa kehittämissyhmässä kartoitusta siitä, millaista on monialaista tukea tarvitsevan asiakkaan osallisuutta vahvistava sosiaalinen kuntoutus. Kartoitimme sosiaalisen kuntoutuksen nykytilannetta ja organisointia, toimivia ratkaisuja osallisuutta vahvistavalle sosiaaliselle kuntoutukselle, palvelupolun vaiheita ja esiin nousevia palveluiden kehittämistarpeita ja tuen aukkopaiikkoja sekä työntekijöiden välistä yhteistyötä ja yhdyspintoja asiakkaiden poluilla.

Lisäksi toimimme yhteen alueen asiantuntijoita yli hallintorajojen monitoimijaisessa työllisyyden ja sosiaalisen kuntoutuksen yhdyspinnat -verkostossa. Teemoina olivat sosiaalihuollon työllistymistä tukeva palvelupolku ja hyvät käytännöt työllistymistä tukevalla palvelupolulla. Suunnittelimme ja toteutimme tilaisuudet Työkykyohjelman pääkaupunkiseudun hankkeiden ja THL:n kanssa.

Tuimme myös valtakunnallista sosiaalisen kuntoutuksen kehittämistä osana THL:n Sosiaalihuollon kehittämissuunnitelman (thl.fi) Osallistavan sosiaalityön menetelmien (OTSO) pilotteja. Olimme mukana yhteiskehittämässä Vantaan [Tavoitevalmennusryhmä Nostetta \(innokylä.fi\)](#), jossa kehitetään kahden vuoden projektissa vaikuttavaa sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallia.

Tapahtunutta vuonna 2021

- 14 aineiston keräämistilaisuutta, joihin osallistui myös ulkopuolisia asiantuntijoita
- Kahdeksan sosiaaliseen kuntoutukseen osallistuneen asiakkaan haastattelut
- Kaksi koulutuswebinaaria monitoimijaisessa työllisyyden ja sosiaalisen kuntoutuksen yhdyspinnat -verkostossa
- Osallistuminen viiteen Tavoitevalmennus Nosteen yhteiskehittämispajaan
- Neljä luentoa pelillisyydestä ja Elämän värit -toimintamallista aikuissosiaalityön sekä Laurean ja Metropolian ammattikorkeakoulujen tilaisuuksissa

Vaikuttamista ja koulutuksia

Verkostossa teimme myös vaikuttamistyötä ja olimme mukana kirjoittamassa mielipidekirjoitusta (hs.fi) Helsingin Sanomiin, osallistuimme Helsingin Tulevaisuuden sote-keskustyöskentelyyn ja aloitimme suunnittelemaan vaikuttamistilaisuutta sosiaalisesta kuntoutuksesta. Lisäksi osallistuimme THL:n rakenteellisen sosiaalityön kehittämistyöpajoihin sekä olimme mukana toteuttamassa pääkaupunkiseudun aikuissosiaalityön päivää rakenteellisesta sosiaalityöstä.

Aikuisväestön hyvinvointimittari ja vaikuttavuuden arviointi aikuispalveluissa

Vuonna 2021 vaikuttavuuden arviointi nousi tärkeäksi teemaksi pääkaupunkiseudun laajuisessa sosiaalisen kuntoutuksen mallinnushankkeessa. Hankkeessa kerätään ensimmäistä kertaa standardoitua mittaritietoa sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaiden hyvinvoinnista Aikuisväestön hyvinvointimittarin avulla. Asiakkaiden hyvinvoinnin muutoksia seurataan puolen vuoden seuranta-aikana. Mittaritiedon rinnalla kerätään tietoa asiakkaiden taustoista sekä laadullista aineistoa työskentelyn tavoitteista, menetelmistä ja tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavista tekijöistä. Hanke jatkuu vuoden 2022 loppuun.

Vuoden 2021 aikana perehdyttiin sosiaalisen kuntoutuksen ammattilaisia Aikuisväestön hyvinvointimittarin käyttöön Vantaalla ja Helsingissä sekä tutkimuksen että käytännön asiakastyön tarpeisiin. Mittarin juurruttamista asiakastyöhön osaksi suunnitelmallista työskentelyä jatkettiin myös Espoon ja Vantaan aikuissosiaalityössä. Työpajamuotoisia koulutuksia, joissa ammattilaiset pääsivät muun muassa tutustumaan mittariin ja jakamaan kokemuksia sen käytöstä asiakastyöskentelyn eri vaiheissa järjestettiin yhteensä kymmenen.

Vantaalla käynnistyi myös Soccan yhteistyö Asunnottomuuden ehkäisyhankkeen kanssa, jossa pilotoidaan intensiivistä ja moniammatillista palvelutarpeen ja hoidontarpeen arvioinnin mallia sosiaalityöhön. Hankkeessa toimivat kokemusasiantuntijat perehtyivät Aikuisväestön hyvinvointimittariin omien elämänvaiheidensa ja palvelukokemustensa näkökulmasta. Yhteistyötä päätettiin jatkaa seuraavan tarjoamalla myös kokemusasiantuntijoille koulutusta mittarin käyttöön aikuispalveluissa.

Aikuisväestön hyvinvointimittari poiki vuoden aikana yli 15 uutta yhteydenottoa mittarin käytöstä kiinnostuneilta ammattilaisilta ja opiskelijoilta. Mittari muun muassa integroitiin vuoden aikana osaksi Päijät-Hämeen työikäisten palvelujen digipalvelupolkua, Vaasan keskussairaalan sosiaalityöntekijät laativat mittarista ruotsinkielisen kokeiluversion ja Kainuun sosiaalisessa kuntoutuksessa mittaria hyödynnettiin päihdekuntoutujille suunnatun palvelun arvioinnissa.

Palautteita hyvinvointimittarin käyttäjiltä

”Loistava tapa visualisoida muutokset konkreettisesti” (kokemusasiantuntija)

”Aluksi vieras ajatus asiakkaille mutta kun itse näkevät kehityksen omassa elämässään niin tullut positiivista palautetta. Työntekijänä voin sanoa pelkkää positiivista ja muillakin asiakastyössä olevilla samansuuntaiset arviot.” (järjestötyöntekijä)

”Minusta mittarin käyttö vaatii vain omaa treeniä, että tuntuu luontevalta käydä tuloksia keskustellen läpi ja muistaa uusia mittausta asiakkuuden aikana.” (sosiaalityön ammattilainen)

”Mittari sinällään on erinomainen, se ettei sitä saa osaksi asiakastietojärjestelmää on suurin syy sille, miksi sen käyttö ei ole laajentunut niin paljoa kuin mitä olisi voinut laajentua.” (sosiaalityön ammattilainen)

GeroMetro Ikäihmisten palvelut

GeroMetrossa aktiivista kehittämistä

GeroMetro on pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava ja Kirkkonummi) yhteinen kehittämisverkosto. Tavoitteenamme on hyvinvoiva ikäihminen ja hyvin toimivat ikäihmisten palvelut. Verkostossa yhdistyvät sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen, kehittäminen ja tutkimus.

Käynnissä olevat kehittämistehtävät

Palliativinen hoito ja saattohoito

Vuoden 2021 alussa teimme työntekijöille kyselyn, jonka tuloksia hyödynnettiin GeroMetron yhteisten ja kuntien omien koulutusten suunnittelussa. Koulutusta toivottiin omaisen ja potilaan kohtaamiseen, saattohoidon kokonaisuuteen ja kivunhoitoon sekä tilanteen arvostavaan sanoittamiseen. Kyselyyn vastasi 439 ammattilaista GeroMetrokunnista sekä Lohjalta. Kehittämistä ohjasivat STM:n suositukset palliativisen ja saattohoidon järjestämisestä. Mukana ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava ja Kirkkonummi.

Päivystykselliset tilanteet - Liikkuvan sairaanhoidon kehittäminen

Tavoitteena on välttää turhat päivystyskäynnit hoitamalla ikääntyneen päivystykselliset tilanteet tämän asuinpaikassa, jos mahdollista. Mukana Helsingin Liikkuva hoitaja LiiHo, jonka toiminta alkoi vuonna 2021, ja Vantaan Liikkuva Sairaala (LiiSa).

Kotikuntoutus

Yhteisten tavoitteiden asettaminen ja asiakassegmentointi, jotta palvelupolku on selkeä ja kuntoutus kohdentuu oikealle asiakasryhmälle. Tavoitteena ovat monisektoriset, kevyet ratkaisut. Mukana Vantaa, Kauniainen ja Kirkkonummi. Koti- ja etäkuntoutuksen ammattilaisille tarkoitetut materiaalit julkaistiin TerveyskyläPROssa elokuussa 2021.

Etsivä työ

Ratkaisuja ennakoivaan työhön sekä laadun ja vaikuttavuuden arviointiin. Asiakkaan sosiaalisen hädän tunnistaminen, muuttuneen tilanteen arviointi ja avun piiriin ohjaaminen. Lisätään järjestöyhteistyötä käyttämällä vapaaehtoisia kevyen tuen tarpeisiin. Mukana Vantaa, Helsinki ja Kauniainen.

Tutustu kehittämistehtävien aiheisiin

Tapahtumat - yhteisen jakamisen ja kehittämisen tueksi

- Kick-off kehittämiskauden käynnistystapahtuma
- Yhdeksän etä- ja lähityöpajaa: aiheina kuntoutus, haastavien sosiaalisten tilanteiden tunnistaminen ja ratkaisu ja etsivä työ sekä palliatiivinen- ja saattohoito
- Saattohoitoseminaari Kuoleman surun kohtaaminen Metropolia Ammattikorkeakoulun, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän Luksian ja Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaidon kanssa

Opiskelijayhteistyö

GeroMetro toimi linkkinä kuntien ja oppilaitosten välillä keräämällä kunnista käytäntötutkimus- ja opinnäytetyöaiheita ja välittämällä niitä Helsingin yliopiston sosiaalityön tieteenalan alan opiskelijoille sekä Metropolian, Laurean ja Diakin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (YAMK) opiskelijoille. Lisäksi GeroMetrossa oli opiskelijaharjoittelijoita.

Julkaisut

Saattohoitokysely ammattilaisille. Koosteen lisäksi kunnille toimitettiin erilliset, heitä koskevat raportit.

[Kotikuntoutuksen](#) ja [etäkuntoutuksen](#) ammattilaisille tarkoitetut materiaalit Terveyskylä-PROssa

Raha- ja digipelaaminen Peliklinikka

Peliklinikka

Peliklinikka on rahapeliongelmiin erikoistunut palvelukokonaisuus, joka tarjoaa apua myös muusta digipelaamisesta ja netin liikkäytöstä aiheutuviin haittoihin. Peliklinikalla tuotetaan ja kehitetään tuki-, ohjaus-, neuvonta- ja hoitopalveluita ongelmallisesti pelaaville ja heidän läheisilleen sekä vahvistetaan ongelmapelaamista työssään kohtaavan henkilöstön osaamista.

Peliklinikan tutkimus tuottaa lisätietoa rahapeliongelmiin tuesta ja hoidosta ja apua haavevien tilanteista.

Aluetuki edistää rahapeliongelman tuen ja hoidon kehittämistä koko Suomessa

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman [Rahapeliongelman hoidon ja tuen kehittämisen alueellisen tuen \(Aluetuki thl.fi\)](#) tavoitteena on edistää rahapeliongelman hoidon ja tuen saatavuuden sekä laadun kehittämistä kunnissa ja tulevilla hyvinvointialueilla vuosina 2021–2023.

Aluetuki vahvistaa alueellista toimijuutta rahapeliongelman hoidon ja tuen palveluissa sekä tarjoaa niiden kehittämiseen tukea koulutusten, konsultaation sekä verkostoyhteistyön avulla. Aluetuki edistää myös alueellista tiedontuotantoa ja tilanneseurainta tilastointia ja palvelujen arviointia kehittämällä. Tavoitteena on varmistaa rahapeliongelman ehkäisy ja hoidon integraatio hyvinvointialueiden rakenteisiin.

Aluetuen toiminta-alue jakautuu kolmeen osaan: Etelä-Suomessa toiminnasta vastaa Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca/Peliklinikka, Väli-Suomessa Sovatek-säätiö ja Pohjois-Suomessa Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Vuonna 2021 käynnistettiin valtakunnalliset, kaikille avoimet verkkokoulutukset. Rahapelaaminen puheeksi (3 h) ja Rahapeli-riippuvuus hallintaan (1,5 pv). Peliklinikalta voi myös tilata erilaisia tilauskoulutuksia ja infoja rahapeli-riippuvuuden hoidosta.

Talous- ja velkaneuvonta osana rahapeli-riippuvuuden hoitopolkua

Rahapeliongelmaan ja -riippuvuuteen liittyy usein talousvaikeuksia ja taloudellinen toipuminen on tärkeä osa rahapeliongelman toipumista. Vuonna 2021 käynnistettiin pilotit Päijät-Hämeessä ja Vantaalla, joissa rahapeliongelman hoidon ja talous- ja velkaneuvonnan työntekijät tapaavat yhdessä asiakkaita. Tutkimusperustaisen kehittämisen tavoitteena on tuottaa valtakunnallinen toimintamalli talous- ja velkaneuvonnasta osana ongelmallisesti rahapelejä pelaavan hoitopolkua.

Viestintää ja julkaisuja Peliklinikalla

- Podcast-sarja ongelmallisesti rahapelejä pelaavien läheisille, aiheena läheisten kokemuksia ja tunteita.
- Uutiskirjeitä 5 kpl, Twitter-seuraajia 386 kpl
- Tieteellinen artikkeli Peli poikki -ohjelmasta ja kirjallisuuskatsaus

Peliklinikan tutkimus

Peliklinikalla tutkittiin Peli poikki -ohjelman vaikuttavuutta

Peliklinikalla tehtävän tutkimuksen tarkoituksena on arvioida Peliklinikalla tehtävien interventioiden vaikuttavuutta ja tuottaa tietoa Peliklinikan asiakaskunnasta ja apua hakevien tilanteista. Tutkimusta tehdään tiiviissä yhteistyössä asiakastyön ja palvelujen kehittäjien kanssa. Tämä mahdollistaa tutkimusperustaisen palvelujen kehittämisen. Peliklinikalle saatiin uusi tutkija toukokuussa 2021.

Peli poikki -ohjelma on rahapeliongelman hoitoon kehitetty interventio, jonka perustana on kognitiivisbehavioraalinen terapia ja motivoiva haastattelu. Kahdeksan viikon aikana asiakas tekee itsenäisesti verkkopohjaisia tehtäviä ja on viikoittaisessa puhelinkontaktissa terapeuttiin. [Lue lisää Peli poikki -ohjelmasta \(peluuri.fi\)](https://peluuri.fi)

Peli poikki -ohjelma tuottaa myös tutkimusaineistoa, joka perustuu ohjelmassa käytettyihin standardoituin mittareihin ja muuhun asiakasdataan. Vuonna 2021 yhteistyössä THL:n kanssa kirjoitetussa tutkimusartikkelissa selvitettiin hoidon vaikuttavuutta ja miten masentuneisuuden ja taloudellisen hallinnan tunne vaikuttaa hoidon tuloksiin. Tulokset kertovat, että Peli poikki -ohjelman vaikuttavuus on yleisellä tasolla hyvä, mutta hoidon vaikutukset eivät ole yhtä pitkäkestoisia, jos henkilöllä on masentuneisuusoireita tai jos hän kokee, ettei oma taloudellinen tilanne ole hallinnassa.

Tutustu artikkeliin: [Jussi Palomäki, Maria Heiskanen ja Sari Castrén \(2022\): Online 8-week cognitive therapy for problem gamblers: The moderating effects of depression symptoms and perceived financial control. Journal of Behavioral Addictions Volume 11:1](#)

Läheisten hoitoon liittyvä systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Yhteistyössä THL:n kanssa tehtiin kirjallisuuskatsaus rahapelaajien läheisille tarjottavan tuen ja hoidon suunnittelun ja kehittämisen tueksi.

[Robert Edgren, Pia Pörtfors, Susanna Raisamo ja Sari Castrén \(2022\): Treatment for the concerned significant others of gamblers: A systematic review](#)

Sosiaalihuollon kirjaaminen ja Kansa -koulu

Sosiaalialan kirjaamisosaamisen vahvistamisen Kansa-koulu-hankkeessa jatkettiin verkkovalmennusta ja alueellisia tapaamisia

Valtakunnallisessa vuoden 2021 lopussa päättyneessä [Kansa-koulu III-hankkeessa \(innokyla.fi\)](#) sosiaalihuollon kirjaamisvalmennus muokattiin verkkovalmennukseksi. Tuloksena oli neljän viikon mittainen tuettuun itseopiskeluun pohjautuva verkkovalmennus, jota tarjottiin syksyllä myös ruotsiksi. Pää tavoite oli lisätä kirjaamisasiantuntijoiden määrää. Verkossa tapahtuva, itseopiskeluun perustuva valmennus mahdollistikin selvästi aiempia Kansa-koulu-hankkeita suuremmat osallistujamäärät. Kirjaamisvalmennusta tarjottiin julkisiin ja yksityisiin organisaatioihin, joissa käsitellään sosiaalihuollon asiakastietoja. [Tutustu kirjaamisvalmennuksen kuvaukseen Innokylässä](#)

Kansa-koulu-hanke sai jatkorahoituksen vuodelle 2022.

Kirjaamisfoorumi ja tapaamisia Uudenmaan kirjaamisasiantuntijoille

Kirjaamisfoorumi on Kansa-koulu III-hankkeen kehittämä ja ylläpitämä verkkosivu sosiaalihuollon kirjaamisesta. Sivustolla kerrotaan tarkemmin sosiaalihuollon kirjaamisasiantuntijoiden valmennuksesta ja kaikille avoimista kirjaamismateriaaleista.

Materiaalipankki tarjoaa välineitä, joiden avulla kirjaamisvalmennukseen osallistujat voivat valmennuksen jälkeen toimia omissa organisaatioissaan kirjaamisen asiantuntijoina. [Tutustu Kirjaamisfoorumiin \(vasso.fi\)](#)

Valtakunnallisen toiminnan lisäksi järjestimme tapaamisia Uudenmaan alueen kirjaamisasiantuntijoille yhdessä Keski- ja Länsi-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskuksen Sosiaalitaidon kanssa.

Kansa-koulu III-hankkeessa tapahtunutta vuonna 2021

- Valtakunnallisessa valmennuksessa valmensimme 1545 uutta ja 348 kertaavaa kirjaamisasiantuntijaa sekä ruotsinkielisissä valmennuksissa 40 henkilöä
- Järjestimme syksyllä 2021 ensimmäistä kertaa kirjaamisverkostoille suunnatun valtakunnallisen Verkostofoorumi-verkkotapahtuman
- Järjestimme kuusi alueellista tapaamista pääkaupunkiseudun ja Länsi- ja Keski-Uudenmaan kirjaamisasiantuntijoille

Heikki Waris -instituutti ja Pääkaupunkiseudun Praksis

Toiminnan rakenteiden uudistamista Heikki Waris -instituutissa ja Pääkaupunkiseudun Praksiksessa

Heikki Waris -instituutissa ja Praksiksessa aloitimme toimintarakenteiden uudistamisen tulevien hyvinvointialueiden ja Helsingin tarpeita vastaaviksi. Työn taustaksi kuulumme kuntien toiveita ja tarpeita yhteistyölle. Samalla käynnistettiin nykyisissä Heikki Waris- ja Mathilda Wrede -instituuteissa tehtävää käytäntötutkimusta yhteen kokoavan Helsinki Practice Research Centren suunnittelu. Sen tavoitteena on vahvistaa sosiaalityön käytäntötutkimusta, tuoda yhteen käytäntötutkimuksesta kiinnostuneita toimijoita ja tukea tutkimustiedon saattamista käytäntöön.

Tutkimukset

Tutkimushankkeita, joihin osallistuu Heikki Waris -instituutin tutkijoita.

- Maahanmuuttajaperheen rakentuminen muuttuvassa hyvinvointivaltiossa (Migrafam, Suomen akatemian rahoitus 2017-2023)
- Lastensuojelu lapsen etuna (ETU-tutkimus, sosiaalityön VTR-rahoitus 2021-2022)
- [Terveysosiaalityön arvioinnin ja intervention vaikuttavuus näkyväksi](#) (Sostyö-TerVa, sosiaalityön VTR rahoitus 2021-2023)
- Aikuissosiaalityön menetelmien vaikuttavuus (AIKUMETOD, sosiaalityön VTR-rahoitus 2021-2022)
- Taloussosiaalityö lapsiperheissä (sosiaalityön VTR rahoitus 2021-2023)

Väitöskirjatutkimuksia

- Petra Malin: Taidelähtöiset menetelmät sosiaalityössä
- Kaisa Pasanen: Sosiaali- ja terveydenhuollon monialainen yhteistyö
- Nanne Isokuortti: Lastensuojelun systeemisen mallin implementointi
- Johanna Hedman: Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyö

Pääkaupunkiseudun Praksis ja sosiaalityön käytännönopetus

Sosiaalityön käytännönopettajakoulutusta uudistettiin yhteistyössä Sosnet-yliopistoverkoston kanssa. Ensimmäinen valtakunnallinen käytännönopetuksen ohjaajakoulutus toteutettiin syksyllä verkko-opetuksena.

Praksis-toiminnassa järjestettiin Metropolialueen köyhyys ja sosiaaliala -teemakauden päättävä oppimisverkostotilaisuus. Lisäksi suunniteltiin seuraavaa teemakautta ja

toiminnan sisältöjä.

Sosiaalityön opiskelijoiden käytäntötutkimuksissa tarkasteltiin muun muassa koronapandemian sosiaalityöhön tuomia muutoksia sekä asiakkaiden osallisuuteen ja monitoimijaiseen yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä.

Tapahtunutta vuonna 2021

- Käynnissä olevia tutkimushankkeita 5 kpl, väitöskirjatutkimuksia 4 kpl
- Sosiaalityön käytännönopettajakoulutus (15 osallistujaa)
- Praksis-yhteistyössä järjestetyt opintojaksot: 5 kpl (Asiakastyön taidot, Sosiaalityön ammatilliset valmiudet, Käytäntötutkimus I ja II sekä Moninäkökulmainen yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollossa)
- Yksi Praksis-oppimisverkosto

Valtakunnallinen kehittämistyö

Socca mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä

Soccalaiset ovat olleet mukana aktiivisesti lukuisissa kansallisessa kehittämistyössä joko työryhmien jäsenenä, asiantuntijana työpajoissa ja kuulemistilaisuuksissa tai tuottamassa selvityksiä erillisten toimeksiantojen pohjalta. Näitä kuvataan tarkemmin eri aihealueiden osuuksissa. Näiden lisäksi olemme olleet sosiaalihuollon asiantuntijoina alla olevissa valtakunnallisissa työryhmissä.

Valtioneuvoston tai sosiaali- ja terveysministeriön asettamat työryhmät ja toimielimet

Kansanterveyden neuvottelukunta 2020-2023

Valtioneuvosto nimitti vuosien tauon jälkeen Kansanterveyden neuvottelukunnan. Aikaisemmasta poiketen neuvottelukunnan tehtäviin kuuluu laajasti myös sosiaalista hyvinvointi ja eriarvoisuuden vähentäminen. Neuvottelukunnan ehdotukset tulevista toimenpiteistä tuodaan keskusteluun vuonna 2021. Toimenpiteillä tuetaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kehittämistä. Sosiaalihuollon asiantuntijana Soccan johtaja Pirjo Marjamäki.

Sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuus- ja kustannustieto ryhmä 2019-2022

Työryhmä kehittää vuosina 2019-2022 valtakunnallisesti yhtenäistä mittaristoa, jolla kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilaa ja palvelujen tarvetta. Tarkoituksena on saada käyttöön myös nykyistä parempia palvelujen laatua, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta kuvaavia mittareita. Mittaristo muodostaa tietopohjan, jonka perusteella sosiaali- ja terveysministeriö ja uudet hyvinvointialueet käyvät vuosittaiset ohjauskeskustelut ja saavat tilannekuvan alueen kehittämistarpeista. Sosiaalihuollon mittaristo on puutteellinen ja vaatii paljon kehittämistyötä ja sosiaalihuollon asiantuntijoiden työpanosta. Sosiaalihuollon asiantuntijana Soccan johtaja Pirjo Marjamäki.

Vaikuttavuuskeskuksen valmistelu 2020-21

Valtakunnallisen vaikuttavuuskeskuksen valmistelu alkoi syksyllä 2020 eduskunnan aloitteesta. Tavoitteena on tuottaa parempaa vaikuttavuustietoa palvelujärjestelmän kehittämiseen, luoda laajempia tutkimushankkeita ja lisätä kansainvälistä tutkimusrahoitusta sekä tukea hyvinvointi- ja terveysalan kasvuyrityksiä vaikuttavien markkinaratkaisuiden kehittämisessä. Tärkeää on myös auttaa ammattihenkilöitä, johtajia ja poliittisia päätöksentekijöitä tekemään strategisia päätöksiä, joilla kohdennetaan niukkoja resursseja perustellulla ja eettisesti kestäväällä tavalla.

Vaikuttavuuskeskuksen toimintamalli ja rahoitusehdotus valmistuivat syksyllä 2021. Selvityksessä huomioidaan sosiaalialan erityiskysymykset ja Socca on tuonut suunnitteluun

pitkäaikaista kokemustaan sosiaalihuollon vaikuttavuustyöstä. Soccan johtajan Pirjo Marjamäen lisäksi sosiaalihuollon edustajana on dekaani Sari Rissanen Itä-Suomen yliopistosta. Sari Rissanen sekä sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat Tarja Kauppila ja Marja Heikkilä ovat mukana Itä-Suomen yliopistossa sijaitsevan Vaikuttavuuden talon johtoryhmässä, joka on Vaikuttavuuskeskuksen taustalla.

Valviran ammattihenkilöiden valvontalautakunta kausi 2019-2022

Sosiaalihuollon ammattihenkilölain voimaantulon myötä 2016 myös sosiaalihuollon ammattihenkilöt tulivat Valviran ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toiminnan piiriin. Valvontalautakunnassa käsitellään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisluvan peruuttamista sekä ammattihenkilön ammatinimikkeen käytön kieltämisestä ja takaisinsaamista sekä kurinpitoa koskevat asiat. Valvontalautakunta teki vuonna 2021 yhteensä 230 päätöstä, joista vain kuusi koski sosionomeja tai sosiaalityöntekijöitä. Sen sijaan lähihoitajille tehtiin 84 rajoitustoimenpidettä, ja he ovat myös sosiaalialan ammattihenkilöitä.

Sosiaalihuollon asiantuntijana ovat Soccan johtaja Pirjo Marjamäki, varajäsenenä johtaja Marja Heikkilä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta, johtaja Kirsi Kuusinen-James Sosiaalialan osaamiskeskus Versosta.

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman valmistelun työryhmä 2021-2022 (STM)

Valtioneuvosto käynnisti keväällä 2021 uuden asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman valmistelun. Valmistelun tueksi perustettiin työryhmä, jonka tehtävänä oli toimia strategian valmistelun ohjausryhmän tukena sekä osallistua strategian tueksi järjestetyistä työpajoista saatujen tietojen arviointiin ja sisältöä koskevien valintojen punnintaan. Sosiaalialan osaamiskeskusten edustajana valmisteluryhmässä oli Soccan kehittämispäällikkö Kaisa Pasanen. Tutustu työryhmän raporttiin [Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022-2026 \(julkari.fi\)](#)

Esimerkkejä sosiaalialan osaamiskeskusten jäsenyyksistä muissa valtioneuvoston asettamissa työryhmissä

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunta: sosiaalityöntekijöiden riittävyteen ja tehtävärakenteeseen liittyviä kysymyksiä. Jäsenenä Arto Rautajoki SonetBotniasta ja varalla Sanna-Riitta Junnonen Socomista

Sosiaalityön tutkimuksen arviointiryhmä: valtion tutkimusrahoituksella rahoitettavan tutkimusten ja vuosittaisten painopisteiden seuraaminen ja arviointi. Sosiaalialan osaamiskeskusten varsinainen jäsen Kaisa Kostamo-Pääkkö Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta ja Tarja Kauppila Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta.

Vaasan potilas- ja asiakasturvallisuus yksikkö: määrittely sosiaalihuollossa mitä asiakasturvallisuudella tarkoitetaan, minkälaisilla indikaattoreilla seurata miten vahvistaa tutkimukseen perustuvaa tietopohjaa. Sosiaalialan osaamiskeskusten edustajana yksikön johtoryhmässä on johtaja Marja Heikkilä.

Viestintä

Uusien verkkosivujen työstämistä, webinaareja ja some-kanavien aktivointia

Vuonna 2021 aikana työstimme uusia verkkosivuja ja julkaisimme sivut tammikuussa 2022. Ajantasaistimme sisältöä, tiivistimme ja jäsentelimme sitä entistä paremmin. Huomioimme uudistuksessa saavutettavuuden ja raikastimme sivuston ulkoasua.

Asiantuntijoiden työstä kerroimme lukuisten uutisten ja blogitekstien avulla.

Facebookissa Soccan oman sivun lisäksi Facebook-sivut ovat ikäihmisten palvelujen Gerometrolla, Pääkaupunkiseudun sosiaalisella kuntoutuksella ja Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeella. Lisäksi avasimme Soccalle syyskuussa Twitter-tilin ja aktivoimme someviestintää. Erityisesti Tulevaisuuden lastensuojelu -hanke on viestinyt aktiivisesti blogeilla ja some-kanavissa.

Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisessä viestintä tuki hanketyöntekijöitä webinaarien toteutuksessa, markkinoinnissa ja uutisoinnissa. Valtaosa tapahtumista oli etätapahtumia, ja ne tavoittivat hyvin ammattilaisia myös koko Uudenmaan ja Etelä-Suomen alueella.

Julkaisuista voi mainita Elämän värit -toimintamallin maahan muuttaneiden vanhempien tukemiseen, Peliklinikan rahapelejä pelaavien läheisille tarkoitetut podcastit sekä Gerometron ikäihmisten [kotikuntoutuksen \(terveyskyla.fi\)](https://www.terveyskyla.fi) ja [etäkuntoutuksen \(terveyskyla.fi\)](https://www.terveyskyla.fi) ammattilaisille tarkoitetut materiaalit TerveyskyläPROssa.

Viestinnässä tapahtunutta

(suluissa luvut vuodelta 2020)

- Verkkosivuillamme käyntejä vuodessa 98 000 (82 300), kävijöitä 62 000 (56 000) ja katsottuja sivuja 212 000 (175 000)
- Teimme tai olimme mukana neljässä kannanotossa, vetoomuksessa ja eduskuntakuulemisessa.
- Kirjoitimme 64 (40) uutista ja blogia verkkosivuillemme.
- Soccan Facebook-sivuilla 2050 (1850) seuraajaa
- Twitterissä 67 seuraajaa (avattu 9/21)

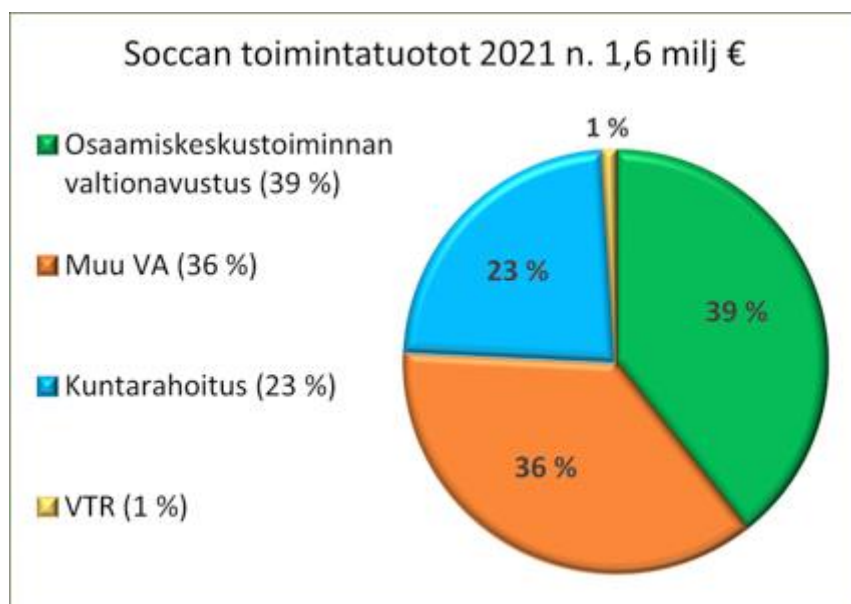
Henkilöstö ja talous

Socassa työskenteli vuoden aikana vakituudessa työsuhteessa kuusi henkilöä ja määräaikaissa työsuhteessa 13 henkilöä. Lisäksi vuoden aikana oli kolme yliopisto- ja kaksi ammattikorkeakouluharjoittelijaa. Viikoittaiset koko työyhteisön kokoavat tiimipalaverit olivat tärkeitä tapaamisia, joissa jaettiin hankkeiden kuulumiset ja muut yhteiset asiat.

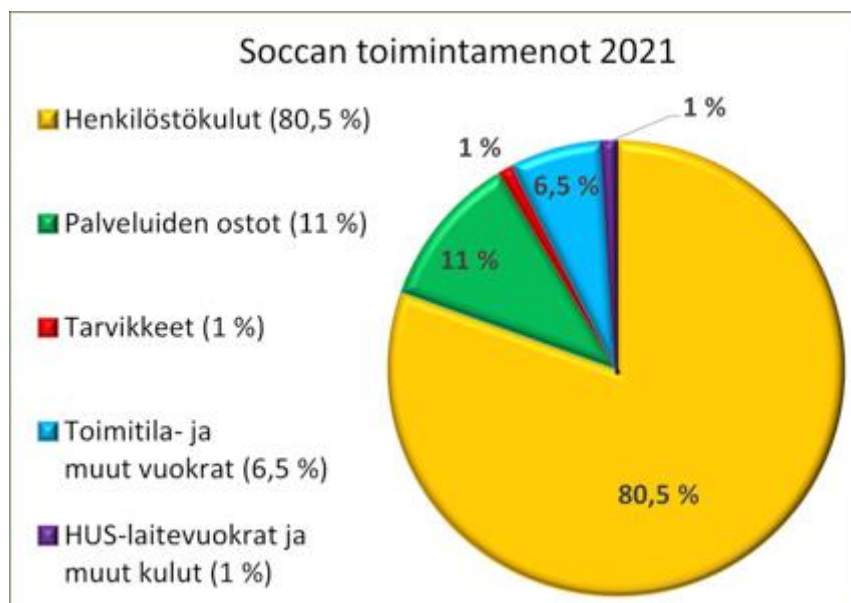
Talous

Soccan talous koostui lakisääteisestä osaamiskeskustoimintaan myönnetystä STM:n valtionavustuksesta. Perustoimintaan myönnetty valtionavustus oli 481 000 €, ja se määräytyy asukasluvun ja pinta-alan mukaan. Muita rahoittajia ovat kunnat, STM ja THL. Toiminnan rahoitus oli kaikkiaan noin 1,6 miljoonaa euroa. Toimintamenot koostuivat suurimmaksi osaksi henkilöstökuluista.

Toiminnan rahoituksesta Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtionavustus oli 39 prosenttia, muu valtionavustus 36 prosenttia, kuntien rahoitus 24 prosenttia ja yliopistotason sosiaalityön tutkimusrahoitus (VTR) 1 prosentti.

Toiminnan kuluista henkilöstökulujen osuus oli 80,5 prosenttia, palveluiden ostot 11 prosenttia, tarvikeostot yksi prosentti ja vuokrien ja muiden kulujen osuus 7,5 prosenttia.

Osaamiskeskustoiminnan valtionavustuksen käyttö

Valtionavustuksella katettiin Soccan johtajan, tiedottajan, projektisihteerin ja kahden vakituisen erikoissuunnittelijan henkilöstökulujen lisäksi muun muassa HUSin yhteispalvelujen kuluja sekä toimitilan vuokratuloja.

Kuntien rahoitus

Pääkaupunkiseudun kunnat rahoittivat yhteistyösopimuksessa sovitun mukaisesti Pääkaupunkiseudun Praksis -toimintaa. Rahoitus koostui muun muassa kehittämispäällikön, Helsingin yliopiston sosiaalityön käytäntötutkimuksen professorin ja yliopistonlehtorin henkilöstökuluista. Helsingin kaupunki rahoitti Soccan osuuden, Espoo, Vantaa ja Kauniainen yliopiston osuuden.

Kuntien rahoituksella jatkettiin sosiaalisen kuntoutuksen kehittämistä ja arviointia aikuis-sosiaalityössä. Ikäihmisten palveluiden kehittämisverkosto GeroMetron toimintaa rahoittivat pääkaupunkiseudun kuntien lisäksi Kerava ja Kirkkonummi.

Muu ulkopuolinen rahoitus

Monitoimijaisella Peliklinikalla on useiden toimijoiden myötä eri rahoittajia. Soccan osalta rahoitus saatiin THL:n valtionavustuksena, jolla katettiin Peliklinikan kehittämispäällikön, erikoistutkijan ja erikoissuunnittelijan henkilöstökulut sekä muita toiminnan ja hallinnon

kuluja. THL:n valtionavustus saatiin myös Kansa-koulu III-hankkeelle, jota toteutettiin valtakunnallisesti sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa. Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeen kuluista 80 prosenttia katettiin STM:n valtionavustuksella ja 20 prosenttia pääkaupunkiseudun kuntien rahoituksella. Lisäksi saimme valtionavustusta yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimukseen.

Julkaisut

Peliklinikka

Tieteellisten artikkelien käsikirjoitukset työstetty pääosin vuonna 2021

[Jussi Palomäki, Maria Heiskanen ja Sari Castrén \(2022\): Online 8-week cognitive therapy for problem gamblers: The moderating effects of depression symptoms and perceived financial control. Journal of Behavioral Addictions Volume 11:1](#)

[Robert Edgren, Pia Pörfors, Susanna Raisamo ja Sari Castrén \(2022\): Treatment for the concerned significant others of gamblers: A systematic review](#)

Peliklinikan rahapelejä pelaavien läheisille tarkoitetut podcastit

Perheiden palvelut

Elämän värit -toimintamalli maahan muuttaneiden vanhempien tukemiseen

Ikäihmisten palvelut GeroMetro

Ikäihmisten [kotikuntoutuksen \(terveyskyla.fi\)](#) ja [etäkuntoutuksen \(terveyskyla.fi\)](#) ammattilaisille tarkoitettujen materiaalien julkaisu TerveyskyläPROssa.

GeroMetron saattohoitokyselyn raportti

